

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 „
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Beszerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéréseket visszafelé
 vagy megőrségre nem vállalkozik.

Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A magyar nyelv a hadbíróságoknál.

Államnyelv-e a magyar vagy sem? Korlátozva van-e a magyar államnyelv érvényesülése az igazságszolgáltatásban? Katonai ügy-e a katonai igazságszolgáltatás?

Ez a három kérdés döntendő el akkor, mikor a magyar nyelvnek a katonai büntető eljárásban leendő érvényesüléséről szó esik.

Az első két kérdésre a válasz könnyű. A magyar állam nyelve a magyar. Ez az általános elv, a mely alól azonban, sajnos, sok kivétel van. A magyar állam nyelve a magyar állam területén csak bizonyos korlátozások mellett érvényesülhet. Első és legveszedelmesebb, a magyar államegység jövőjét legjobban fenyegető korlátozás az, amely a nyolc horvát vármegyét országgá téve, onnan a magyar állományt kitiltja. Magyarországon, magyar városban, Eszéken megtörténhetett az a szégyenletes dolog, hogy az ottani horvát polgármester egy 1853-iki császári rendelet alapján pénzbüntetéssel való fenyegetés mellett eltiltotta, hogy a vendéglőkben magyar ételaport használjanak. Persze, a magyar vendégek pénzének elfogadását nem tiltotta el. Keservesen meg fogjuk még emlegetni azoknak

az 1868-iki naiv politikusoknak a rövidlátását, akik a horvátok jóindulatának megnyerése reményében egyszerűen odaadták nyolc vármegyét a Dráván túl a horvát nyelv prédájául és a magyar állományt ottani érvényesülését emberi számítás szerint egyszer s mindenkorra kizárták.

Másik korlátozást a közös hadseregben találunk. Nincs ugyan törvény, mely kimondaná, hogy a közös hadseregnek magyar részében a szolgálati nyelv a német. Ebben a tekintetben a törvényes helyzet jobb, mint a horvátokkal szemben, mert míg törvény mondja ki, hogy a Horvátszlavonországból kiegészített honvédezek szolgálati nyelve a horvát, a horvátszlavonországi egész autonómia nyelve is a horvát, addig a közös hadsereg magyar ezredeinek német szolgálati nyelve semmiféle törvényben kimondva nincs. Csak tényleges állapot szegül itt ellene annak az elvnek, hogy a magyar államnyelvnek mindenütt érvényesülnie kell. A tényleges állapot szerint a közös hadsereg belső szolgálati nyelve a német. Belső szolgálati nyelvet mondom, mert kifelé a közös hadsereg német nyelve már nem érvényesül annyira. Magyar ezredek a magyar hatóságokkal magyarul leveleznek, ami pedig a legfon-

tosabb, az ujoncok kiállításának hivatalos egész apparátusát a magyar hatóságok, a honvédelmi miniszter rendeletére és tiszta magyar ügykezelés mellett végzik a közös hadsereg részére is. A hadsereg német nyelve tehát nem korlátozás nélküli. Német a közös hadsereg nyelve minden olyan katonai ügyben, a mely katonáék belügye. Ezen a körön túl azonban a magyar államnyelv érvényesül.

Ezek után a bíráskodás kérdését vehetjük vizsgálat alá.

A katonai bíráskodás kétségtelenül felségjog, amely azonban nem tartozik a katonai felségjog, hanem a bíráskodási felségjog fogalmi körébe. A magyar király bíráskodik magyar katonái fölött, de nem mint legfőbb hadur, hanem mint minden, tehát a katonai és polgári igazságszolgáltatásnak egyaránt kutféje. A magyar nemz t a viszonyok kényszerítő hatalmának engedve, egyelőre feladta az önálló magyar hadsereget a közösségnek. De az a közösség csak a taktikai és szervezeti szempontokra terjed ki, az ujoncok megajánlása, a sorozás, a kedvezmények megadása, és egész sora a közös hadsereggel kapcsolatos ügyeknek egyáltalán nem közös ügy. Az 1867. XII. t.-c. 11. §-a a hadügyi felségjog alapján a közvetlen királyi jogkörbe csak

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Egy finom ebéd.

Ahogy kiszabadult a fresnesi javítóintézetből, ahol két évet töltött, Cyprien Flachard, nem tudta mit tevé legyen. A régi tolvajkompanya szerteszéledt s ő egész elkábult a párisi élet zajában.

Késébeesésében elhatározta, hogy becsületesen tojja megkeresni kenyerét. Rikkancsnak állt be. Az esti lapokat árulta. De éppen holt szezon lévén, sem botrányos pörök, sem nagystíliu hamisítások, sem szerencsétlenségek, sem izgató rablógyilkosságok nem történtek s így sehoggy sem ment az üzlet.

Egy fillér nélkül maradt csakhamar. Hogy szüntesse meg e rettenetes helyzetet? Menjen vissza Fresnesbe? Nem tehet egyebet. Ott legalább van az embernek lakása, világítása, fűtése, élelmezése, rossz, de ingyen! De buskomoran emlékezett vissza az örökös bablőzélékre, és elment a kedve, hogy még hónapokig azon éljen.

Ha már koplalni kell, de legalább egyszer amugy istenigazában jól lakhatnék.

De hova menjen pénz nélkül és ilyen nyomorúságos külsővel. Cyprien ezeket a kérdéseket intézte saját magához és nem tudott határozni. Céltalanul csavargott városzerte.

Bizony leromlott alaposan ott az intézetben. Azelőtt mindig akadt egy-egy jó gondolata, ami aztán kisegítette a hiából. Hirtelen a homlokára koppantott... Megvan, itt a jó idea.

Eppen egy autotaxi haladt el előtte, odaíratte. Ahogy a chauffeur megállította kocsiját a gyalogut mentén, azt kérdezte tőle:

— Akar öt louisit kerestni?

A másik ámulva tekintett rá. Kopott ruhája, gallértalan piszkos inge, másra szabott mellénye, rongyos cipője, nem voltak éppen bizalomgerjesztők, nem ilyen külsővel bírnak a nagy borraivalót osztogató urak.

De Flachard fensőbbsséggel folytatta:

— Ahogy megnéz, hát én Neufelateu gróf vagyok... fogadtam egy barátommal, hogy ebben az öltözékben egy előkelő vendéglőben fogok étkezni. Ha maga segítségemre van és én nyerek, száz frankot kap.

Persze, hogy leszek — mondta a felvilágosított solfőr, aki roppantul kezdett örülni a jó fogásnak. — Nagyszerű gondolat — mondta. Hova tetszik menni?

— Nekem mindegy. Valami divatos hely legyen, az a fő.

— Tetszik Lacour a Vendome téren?

— Menjünk Lacourhoz — mondta békésen Flachard és beszállt az automobilba.

Pár perc múlva a rendeltetési helyére érkezett.

— Majd először én megyek be — mondta a solfőr — Beszélek Dominique urral, a tulajdonossal. Bizza csak rám az ügyet.

Dominique ur kacagtatónak találta a trétát. Tíz frankot nyomott a solfőr kezébe, amiért hogy épp ő hozzá vezette ezt a mulatni vágyó nagy urat. Fogadására sietett.

Válogatott udvariassággal vezette az étterembe.

E napon éppen igen előkelő társaság étkezett nála, két automobilgyáros, egy nagyon ünnepelt primadonna, egy léghajós, a dugzagdag parvenü, kis Weltmann fiu és Bronislaw nagyherceg.

Ezt a társaságot diszkrétan értesítette Dominique ur Mégis meglehetősen feltűnést keltett Cyprien Flachard megjelenése.

— Az öltözéket mesésen eltalálta — jegyezte meg a primadonna.

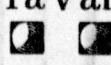
Április 8-án nyílt meg
Kálmán és Kálmán

Egész éjjel francia és magyar konyha.
 Nagy Sándor-utca 4. szám.

Erdélyi Borozója

Szolid és előzékeny kiszolgálás.

Kitünő erdélyi

Fővárosi mintára,
 pazar eleganciával
 berendezve!
 borkülönlegességek.
 Nagy Sándor-utca 4. szám.

a magyar hadsereg vezérletét, vezényletét és belső szervezetét utalja és kifejezetten csak ezeket mondja ki egységeseknek az egész hadseregben. Következik ebből, hogy a most aktuális lett igazságszolgáltatás kérdését a törvény sem a hadügyi felségjogok közé nem sorolja, sem egységesnek ki nem mondja, tehát a katonai igazságszolgáltatás — amint a dolog természetéből is következik — nem hasított ki a magyar állami igazságszolgáltatásból, hanem ott meghagyatott.

Van tehát törvény, mely megszabja, hogy mi tartozik a hadügyi felségjog kizárólagos körébe — és ez a törvény a katonai bíraskodást nem említi. Van törvény, mely az egész igazságszolgáltatást a magyar király felségjogán akként vezeti le, hogy abban a magyar nyelv, mint államnyelv érvényesül s itt sincs korlátozás a német nyelv javára. Következik, hogy a katonai igazságszolgáltatás első sorban bíraskodás, csak hogy szakbíraskodás, szakbírák, szakszerűen kiképzett hadbírák által. Mint ilyen, a magyar király bírói felségjogába tartozik s a magyar állam területén csak magyarul intézhető.

Hogy a jelenlegi állapot ennek nem felel meg, az bizonyos. De az is bizonyos, hogy a jelenlegi állapot nem törvényes, csak túrt. Ami a törvénybe kerül, az nem lehet a kényszerűségből túrt állapotnak törvényesítése, mert akkor mi magunk adnók fel legerősebb bátyánkat: törvényes jogainkat.

A nemsokára a Ház elé kerülő katonai perrendtartást ebből a szempontból kell megvizsgálni. A magyar király alkotmányos bírói felségjogát kell megvédenünk idegen beavatkozással szem-

ben. Ez nemcsak mint magyar állampolgároknak, hanem mint a magyar király alattvalóinak a magyar király tekintélye iránti kötelességünk is.

*

„A szabadkőművesség titkai.”

Jelen cikkünkkel rá akarunk mutatni, a testvérek arra a személyesítő munkájára és játékára, amelyet velünk üznek. Az értesítés így szól rövid kivonathban:

»Szabadkőművesi irodalmunk legközelebb egy rendkívül értékes és érdekes művel gyarapszik. Szalay Károly testvér, a Comenius páholy lelkes buzgalma és törhetlen szíki tetteire tagja, akinek irodalmi munkásságát e lapnak (»Dél») olvasói kezdettől fogva ismerik. »A szabadkőművesség titkai« címmel nagyszabású és agitációra szánt munkát írt. Bizton hisszük, hogy az összes páholyok a legnagyobb érdeklődéssel fogadják e művet, s annak terjesztése körül szíki buzgalommal fognak közreműködni.«

A további sorokban megmondják mi a mű célja: a) hogy a bennünket körülölelő titokzatos fátolyát legalább annyira fellebbentse, amennyire, minden tudományosan művelt ember tisztán beláthat a műhelyeinkben folyó munka titoknélküliségébe, b) hogy »önzetlenségüket« is bemutassák a külvilágnak s a nézőn bekövetkező rágalomnak elejét vegyék. De ez a munka nem a tvk részére készült.

»E munka első sorban a profánoknak van szánva és a szabadkőművességről — a külső történet bemutatásával — elterjedt számtalan sok félreértést s tévhitet eloszlatni van hivatva.«

»E munkára hívjuk fel most a tvk figyelmét s kérjük szíves támogatásukat a munka minél szélesebb körben való elterjesztése cél-

jából.« A munka ára 2 korona. Dr. Iritz Miksához küldendő. Budapest II. Bátor Liphay-u. 7. sz. A mű szerzője Lay-Szalay.

Lám a kis hamisak, egy bangzatos címmel meg akarják tévesztetni a magyar társadalmat. Mert hiszen mi más e munka mint *külső történet bemutatásával* a szabadkőművesek dicsérete s önzetlen munkájuk bemutatása. A jámbor profán azt fogja hinni, hogy leleplezés rejlik benne s talán hivatkozik is majd rá s ők a testvérek nagyot nevetnek a markukba. A művelt társadalmat s a papságot e sorokban figyelemzetjük a mű intenciójára.

Kész a megegyezés. Kormánykörökből eredő, megbízható értesülés szerint, gróf Khuen-Héderváry Károly és báró Bienerth osztrák miniszterelnök között kész a megegyezés és ennek folytán május hó elején gróf Khuen-Héderváry betérjé a képviselőházban a véderőreformmal kapcsolatos javaslatokat.

A megegyezés már az ünnepek előtt is biztosítottak látszott, a tegnapi tárgyaláson azonban végleg perfektuáltatott. Lehet, hogy egyelőre nem kerülnek még nyilvánosság elé a megegyezés részletei, mert báró Bienerthnek a helyzete bizonyos várakozást és tartózkodást tesz szükségessé, azonban befejezett tény, hogy a két miniszterelnök az egész vonalon megegyezett egymással és a véderőjavaslatok minden részlete végleg meg van állapítva.

Tegnap délután a miniszterelnök ezt, mint befejezett tényt tudta a királylyal, aki előt kihallgatáson jelent meg.

A király Budapesten. Bécsből jelentik: Az uralkodó ma Héderváry miniszterelnöknek kijelentette, hogy május elején Budapestre jön és itt több hétig fog időzni. Az udvarnak Budapesten való tartózkodása alatt több fényes ünnepség lesz. Ez alatt fogadja az uralkodó Péter szerb királyt is.

— Igazi párisi — jelentette ki a nagyherceg. Es hangos hahotába tört ki.

A léghajós szórakozott volt, bizonyára egy újrendszerű repülőgépen törte a fejét, amellyel a Földközi-tengeren is átrepülhet.

A kis Weltmann fia egy vidéki ismerősét hozta magával, akinek nagyuri összeköttetéseiről regélt.

— Ismeri ezt a különöcöt? — kérdezte a vendége, az álgrófra mutatva.

— Persze, hogy ismerem! — felelte nagy biztonsággal a kis Weltmann.

Es hogy be is bizonyítsa állítását, barátságosan odamosolygott a szomszéd asztalhoz, honnét a csodálkozó, meglepett Flachart zavartan köszönt vissza.

Mert bizony zavarban volt alaposan a szegény Flachard. Ott állt előtte Dominique ur, a tulajdonos, a főpincér és az éthordó, várták a rendeleteit és ő szegény nem volt képes kibetűzni az étlapon felsorolt furcsa ételek neveit.

Hogy valamit mégis mondjon, egy vegyes felvágottat rendelt magának. A társaság bámulva nézett össze, hogy ime, mily pompásan játsza szerepét.

Felbátorodva, de kétségek közt, hogy mit válaszson, azt mondta a pincérnek, hogy hozza oda az étlapon felsorolt ételeket mind, kivétel nélkül. Majd falt és ivott fáradhatatlanul, anélkül, hogy egyszer is feltekintett volna. A másik asztalnál bámulták egészséges étvágyát és mesés utánozó képességét.

A mikor befejezte az ebédet, megivott egy teketé kávét, lehajtott pár pohárka finom likört, rágyújtott egy hatalmas havannára.

— Hozza a számlát — mondta a főpincérnek, miközben kényelmesen hátradőlt a fauteuilben.

— A számlát! Mesésen adja! — dühnyögött a nagyherceg.

Egy ezüst tálcán nyújtották át neki. Hanyagul nézte meg az összeget. Százhetvenöt frankról szól.

A tulajdonost kérte. És a mikor Dominique ur megjelent, így szólt:

— Egy kellemes dolgot kell közölnöm az urral. En nem vagyok gróf. Sohase is fogadtam. Cyprien Flachard a nevem. Pár napja, hogy Fresnesből kiszabadultam és egy illérem sincs. Vezessen a kapitányságra.

— Ez a csattanó! — kiáltott elragad-

tatással Dominique ur és kijelentette, hogy a gróf ur Franciaország legkülönb humoristája.

De Cyprien Flachard ellenvetései, ki dühös lett, hogy nem hisznek neki, végre is gyanút hintett lelkébe, könyörögve kérte a gróft, hogy ne vigye tulságba a dolgot. De a gróf megmaradt állítása mellett. Dominique ur kérdőleg nézett a nagyhercegre. Nem nevetett többé. Botrány lett volna a dologból, ha egy váratlan közbelépés nem történt.

A kis Weltmann minden áron meg akarta mutatni a vidéki rokonnak, hogy milyen intim lábon áll a nagy arisztokratával.

— Dominique, — szólott — legyen vége a dolognak. A gróf tényleg gróf és velem fogadott. Vesztettem, fizetek. Rögtön kiegyenlítek mindent. A viszontlátásra, edes barátom, a klubban — szól és megveregette az elképedt Cyprien Flachart vállát, a kit aztán udvariasan kísért ki a személyzet Lacourtól.

Néhány nappal később Cyprien Flachart, hogy ismét bezárják, kénytelen volt egy zsemlyét lopni.

Gabriel Timmory.

Tavaszi és nyári cipőkülönlegességek

„KOBRAK“-nál

Helybeli és vidéki telefon: 847.

Rákóczi-ut 3.

A honvédség ujjaszervezése.

Autentikusnak látszó részletek jutottak napvilágra a honvédség szerves kifejtéséről készült törvényjavaslatról, a melyet a honvédelmi miniszter a véderőreformmal kapcsolatos javaslatokkal egyidejűleg terjeszt a képviselőház elé. A reform a japán hadsereg szervezetét veszi mintául és azokon a tapasztalatokon alapul, a melyeket a japán hadsereg az oroszok elleni háberuban szerzett.

A honvédség jelenleg hét honvédkerületi parancsnokságból áll, amely alá huszonnyolc gyalog- és tíz huszárezred tartozik; technikai csapatok nincsenek. Jövőre volna a reform szerint nyolc honvéd gyalogsági hadosztály, harminckét gyalog- és tíz huszárezreddel, valamint utász és távirati patrollal. Minden hadosztályhoz tartoznék egy-egy tüzérségi dandár, dandáronként negyvennyolc üteggel, azonkívül minden hadosztályban egy-egy utászszázlój. A jelenlegi géppuskaosztágot felszaporítják ezredenkint négy osztaggal és két-két fegyverrel és minden huszárezredben egy-egy osztaggal és négy fegyverrel.

A keretek e megváltozása folytán az ujonckontingens a jelenlegi 12.500 ember helyett 25.000-re és a békelétszám 32.000-ről 60.000-re emelkednék.

A reform szerint minden honvéd gyalogsági hadosztály előbb egy-egy tüzérezredet, később pedig egy egész tüzérségi brigádot kap. A tüzérezredeket tarackágyuval fogják felszerelni, ezredenkint négy üteggel és ütegenként hat-hat tarackkal. A tarackok csőfűtő és gyorstüzelő berendezéssel fognak beállítani, de csak akkor rendelik el gyártásukat, ha Magyarország meglesz már a saját ágyugyára.

Ha a javaslatot a parlament elfogadja, úgy 1912 október elsején kezdik és 1916 október elsejére befejezik a honvédség átalakítását.

Giesswein és az amerikai magyar tanszék. Megírtuk mi is a fővárosi lapok után, hogy a washingtoni egyetem magyar tanszék felállítását határozta el. Sőt állítólag már ki is szemelték azt a magyar tudóst, akit a tanszékre meg fognak hívni. Az érdekes magyar tudós dr. Giesswein Sándor prelátus, országgyűlési képviselő lenne. — Mint a Katholikus Tudósító jelenti, Giesswein kérdésekre azt felelte, hogy most senki sem tett neki ilyen értelmű bizalmas közlést. Igaz, régebben volt erről szó, és az akkori kultuszminiszter (Apponyi) tudott is erről. Akkor — Giesswein — nem idegenkedett a dologtól és ha reá esnék a választás, tekintettel a nagy nemzeti és vallási misszióra, ő készséggel eleget tenné annak. Azonban azt hiszi, hogy most más valakiről van szó.

Tavaszi ujdonságaim
CIPŐ, KALAP
és uri divatcikkekben megérkeztek
REICHARD áruháza

Üzletáthelyezés!

Van szerencsém a tisztelt vevőközönséget értesíteni, hogy a Szent László-tér
Kishídőnél 9 éve vezetett

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató:

Április 20. Városi közgyűlés.

Április 23. A kath. kör záróünnepélye este 6 órakor a főgimnáziumban.

Április 27. D. u. A Bihar megyei öngyűlés évi közgyűlése.

Április 30. Erkel ünnepély a főgimnáziumban

* **Kossuth jobban van.** Kossuth Ferenc állapotában javulás állott be. [Kossuth Ferenc napok óta jobban érzi magát, úgy hogy pár nap múlva elhagyhatja betegágyát.

* **Választások a városnál.** Ma, csütörtökön délután tartja Nagyvárad város közgyűlését. Egyik érdekes mozzanata lesz a gyűlésnek a két választás. A városi mérnöki hivatalnál megüresedett könyvvezetői állásra többen pályáznak, de legtöbb kilátása *Tóth Béla* tb. alszámvevőnek van. Az irnoki állásra kilencen pályáztak, ezek között az elhunyt *Majercsik Ferenc* özvegye is, akit méltányosságból valószínűleg meg is választanak a férje halála által megüresedett állásra. De ezenkívül is rászolgált özv. *Májercsikné* a megválasztásra, mert az összes pályázók között ő szolgál legrégebb idő óta, 12 éve Nagyvárad városánál s buzgó szorgalmas munkával felebbvalóinak elismerését kiérdemelte. Férje után nyugdíjat nem kap s csekély napidijából nem képes magát és kis gyermekét eltartani.

* **Pénzügyi tisztviselők gyűlése.** A Bihar megyei Pénzügyi Tisztviselők Szövetsége Nagyváradon, ma csütörtökön este fél 7 órakor a Bihar megyei Takarékpénztár helyiségében választmányi gyűlést tart. Tekintettel a tárgyalandó ügyek kiváló fontosságára, a vál. tagok okvetlen és teljes számban való megjelenését kéri az elnökség.

* **A Szent László-tér aszfaltozása.** A mai városi közgyűlés egyik fontosabb tárgya lesz a Szent László-tér aszfalt burkolása. Két számbevehető ajánlat van a városnál: az egyik a Neuchatel angol társaság ajánlata tömör aszfaltmunkára, a másik a magyar aszfalt részvénytársaság ajánlata, hengerelt aszfalt burkolatra, amellyel öt év előtt agyon nyomorította a részvénytársaság Nagyvárad főutvonatát. A két ajánlat közül az angol társaság ajánlata 23,000 koronával drágább, azonban a szakértők szerint ez az árkülönbség egy negyed millió munkánál nem jöhet számításba, mert a két burkoló anyag és munka között nagy értékkülönbség van s a 23,000 koronát ebben az értékkülönbségben bőven megtalálja Nagyvárad városa. Sokakat megtéveszt a magyar aszfalt társaság pótbeadványa, amelyben a Rakóczi-uti rossz aszfalt jótállási határidejét kitolja, azonban a pótbeadvány szerint csak az esetben vállalja a további jótállást, ha a Szent László-téren nem a kitűnő szicíliai u. n. kőaszfalttal, hanem a dernai aszfalttal, gőzhenger rendszer alapján végezheti a burkolást. A polgármester álláspontja teljesen helyes, mikor a hazai ipar pártolását csak addig tartja szem előtt, amíg az a város érdekeivel nem ellenkezik. Reméljük, hogy a törvényha-

tóság a mai közgyűlésen a város érdekeit megvédi s nem elegendi, hogy a Szent László-térrel is úgy járjunk, mint a Rakóczi-utal megjártuk

* **A Sebes-Körözs-társulat közgyűlése.** A Sebes-Körözs Vizszabályozási és Ármentesítő-Társulat e hó 29-én tartja meg rendes évi közgyűlését. A közgyűlésre tegnap meghívták Biharvármegye törvényhatóságát is.

* **Kitüntetett tanító.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Kiss Gyula* bagaméri tanítónak 200 korona személyi pótlékot adott. A személyi pótlék adományozására a tanítónak a népnevelés terén szerzett érdemei szolgáltak. A kitüntetéséről tegnap értesítették a vármegyét.

* **Áthelyezés.** A földművelésügyi miniszter *Platz Károly* margitai állatorvost Nagyszébenbe helyezte át, helyette *Fabricius Imre* állatorvos-gyakornokot helyezte Margitára Veres-toronyról.

* **Áthelyezett fűtőházi főnök.** A m. kir. államvasutak elnökgazdátja *Tolnay Miklós* felügyelő, fűtőházi főnököt Budapestre helyezte át s szolgálatára a vasutagazgatósághoz osztotta be. Tolnay több mint husz esztendeje tevékeny tagja a társadalomnak és úgy hivatalnok társai, mint alantaisai meleg szeretettel viseltettek a puritán jellemű hivatalfőnök iránt. A nagyvárad vasutasok a távozó fűtőházi főnök tiszteletére folyó hó 29-én este 8 órakor a »Pannonia« éttermében búcsu vacsorát rendeznek.

* **A Jád és Drágán vize.** A magyar vasut és forgalmi részvénytársaság részére tudvalevőleg legutóbb megadta a miniszter az engedélyt a vízi erőmű létesítéséhez. Az engedély okirat bejegyzéséről most értesítette a kulturmérnöki hivatal az alispánt. Az engedély okiratban az előzetesen beadott felelőzések indokainak nagy része el van fogadva és a vízerőművet ezek betartásával lehet felépíteni.

* **Ongyilkosság betegség miatt.** *Fodor László* csizmadia tanonc 5 hónap óta szem bajban szenvedett. Miután a fiu úgy látta, hogy betegségéből nem tud kigyógyulni, elkeseredésében elhatározta, hogy öngyilkos lesz. Folyó hó 18-án délelőtt meg vett öt csomag veres fejtű gyulát és azt vízbe áztatva, az így nyert foszfor-oldatot megitta. *Fodor Lászlót* a mentők bevitték a biharmegyei kórházba, ahol nyomban kezelés alá vették. Sérülése 8 napon tul, de 20 napon belül gyógyul.

* **Gyermeknap Nagyváradon.** Az idei gyermeknapot Nagyváradon valószínűleg május 2. és 3-án tartják meg. *Hlatky Endre* főispán vasárnapra, április 23-án délelőtt fél 11 órakor a városház közgyűlési termébe értekezletet hívott össze, amelyen megbeszélük az idei gyermeknap szervezését és az összes szükséges intézkedéseket.

* **Miért szurták le a csendőrök B. Madarász Janost?** Lapunk vasárnapi számában megírtuk, hogy *P. Kórodi Sándor* tenkei őrsvezető leszurta *B. Madarász János* napszámot. Az esetre vonatkozólag újabb a következő híreket kaptuk: *Fehér Tógyer Mitru* és *Fehér Tógyer Postior* oláhsz ntmiklói lakosok hízas élete szerencsétlen volt. Mindkét embernek beteges asszony jutott házastársul.

Midőn a tisztelt vevőközönség eddigi szives pártfogásáért hálás köszönetemet fejezem ki, kérem ugyanazt a jövőben is, — részemről ezután is szigorú elvem marad a pontos és lelkiismeretes kiszolgálás. Kiváló tisztelettel

Strohmayr Pál
Nagyvárad, Bémer tér.

A jámbor oláh parasztok nem vitték az asszonyokat doktorhoz, hanem mert hallották, hogy B. Madarász Jánosné kitűnő javasasszony hírében áll Tenkén, elmentek oda és lassanként vagy kétszáz—kétszáz koronát fizettek a kuzuzlásért. Gyógyulás nem mutatkozott, az emberek — mint ilyenkor rendszeren történni szokott — vissza akarták kapi pénzüket, sőt akadt valaki, aki bizalmasan besugta az esetet a csendőrségnek, amely megindította a nyomozást. Madarászné észrevett valamit és nem is igen ment háza tájéka felé. A férje, ki különben sem ellensége az itálnak, most hogy nem volt otthon még többet ivott és berugott. Péntek déltájban sikerült a csendőröknek elcsipni az asszonyt. Fölvitték a városházára, itt bevallott mindent, sőt azt is bevallotta, hogy levelezett a felekkel. Elmentek az asszonnyal a lakására. Madarász otthon volt és mikor nagynehezen megértette az esetet, megakartá verni a feleségét. A csendőrök háromszor is megfogták és kérték, hagyjon békét az asszonynak és adja elő a leveleket. A részeg ember nem engedelmkedett. A csendőr lekapta fegyverét, Madarász megragadta, du'akodtak. Ekkor megszurták. Egyik sebe a gyomortájon 3 ctm mély, a másik a jobboldalán a 4—5 borda táján a mellkastól a válláig terjed, Mint értesülünk, a sérült állapota kielégítő, sebei nem életveszélyesek.

* **A tagadómedgyesiek inségtengerije.** 1905-ben a kormány tekintettel arra, hogy a sok természeti csapás teljesen elpusztította a tagadómedgyesiek kukorica termését, 1500 korona kölcsönt engedélyezett az inség szélén állók részére. A kölcsönt természetesen bizonyos határidőre vissza kellett volna fizetni. A kölcsön nagy részét be is fizették a a kitűzött határidőre, azonban voltak olyanok, akik csak napszámból tartották fenn magukat, ezeknek sokaig kellett dolgozniuk, míg a kölcsön kapott pénzt össze tudták gyűjteni s így az 1500 korona egy része bizonyos késlekedéssel érkezett be az állampénztárba. A késlekedés miatt 41 korona kamatot vetett ki a miniszter, meiyet éppen azoknak kellene megfizetniük, akik a legnyomorúságosabb keresetből élnek. Tegnap az előljáróság kérvényt nyújtott be a miniszterhez a lakosság érdekében, hogy engedje el a 41 korona kamatot.

* **Razzia.** Az utóbbi időben mind sűrűbben és sűrűbben jelentek meg a kétes existenciájú egyének a piacon, akik részint a vásári lopásokból tartották fenn magukat, részint meg nem állapítható foglalkozást űztek. A rendőrség megakartá tisztítani ezektől az emberektől a piacot, de meg a várost is ezért tegnap éjjel nagy razziaát tartott. A razziaát *Becsey Ignác* rendőrőrmester vezette. Az éjjeli felhajtás meglepő eredménnyel végződött. Elfogtak összesen 59 tértit és 18 nő. Különösen meglepő volt a rendőrség kutatásának az eredménye az Aradi uton lévő özv. Schlésingerné féle szállóban. Itt a szemétből szedték ki a csavargókat, akiket aztán a rendőrségre kísértek. Az elfogottak csapata a lehető legváltozatosabb multu egyénekből állott. Volt köztük kivénült zsebmetező, züllött hivatalnok, dologkerülő munkás stb. Es ami a legjellegzetesebb az elfogott embereket mind az alkohol juttatta jelenlegi sorsukra.

* **Az időjárás** Végre kiderült az idő, amit bizony már igen nehezen vártunk. Annnyira megfélemlítette az embereket a márciusi tavaszi napok után jött téli időjárás, hogy már alig mertünk hamarosan jobb időt remélni. Es ime itt a tavasz, még pedig a valódi, fizikai tavasz kellő pompájával, balzsamos levegőjével. — Már a fecskék is vigan röpködnek, ami állandó

jó időt jelent, mert megtalálják táplálékukat, a rovarokat. A hivatalos meteorológiai jelzések is jó, tartós derült időt jeleznek. Reméljük, hogy ezen tartósnak ígérkező jó időt most már nem rontják el sem a szecessziós versek, sem a hírlapok áprilisi kirokijai.

* **Lesuhant aviatikus.** *Tarron* kapitány, francia aviatikus Versailles közelében repülőgéppel lezuhant és szörnyet halt. Az aeropiánt egy szélroham borította fel.

* **Javitják a Baross hidat.** A Baross-hidnak egyik függőleges tartó rudját a mérnöki hivatal javítás céljából tegnap délután kivette. A javítási munkálatok bevégeztéig, ami körülbelül 4—5 napot fog igénybe venni, a Baross-hidon át csak bérkocsiknak, személyszállító és könnyű terheket szállító kocsiknak lehet közlekedni. Nagyobb megterhelésű járműveknek (20 métermázsán felül pl. malmok liszt szállító kocsijai, megterhelt táblás szekerek, cséplőgépek, stb.) csak a Szt. László-téri hidon közlekedhetnek ez idő alatt. Nagyobb megterhelésű járművek utirányát, amennyiben azok a vasúthoz vagy vissza közlekednek, a Szt. László-téri hidon, Bémer-tér, Szilágyi Dezső-utca, Szt. János-utca alsó szakasza, Balassa-utca és Schlauch-téren át jelölte ki a rendőrség.

* **Rendőri hírek.** Snócer Mihály káptalani hajdu a vásár ügyosztálynál ma délelőtt egy járatot állítatott ki, s míg a hivatalos helyiségben időzött, ismeretlen tettes ellopja a folyosón hagyott zöld színű puha kalapját, a melynek bélében »Vihareros« föllírás olvasható. — *Schechter Samu* rézöntőseged bejelentette, hogy Kert-u. 1. sz. szobájából ismeretlen tettes egy fekete tehér csiku nadrágját ellopja. — *Mass Mária* a Nagyvásár-téren egy új karton női blúzt, továbbá férfi ruhákat és fehérműveket akart elárusítani. A rendőr igazolásra szólította fel, azonban azok holszerzését igazolni nem tudta. A rendőrség *Mass Mária*t lezáratta.

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves üzlet

folyó év május 1-én áthelyezi
míg az építkezés tart Nagy-
várad, Rákóczi-ut 5. sz. Veiszlovits
házba, az Orsolya zárda templomával
szemben.

* **Az »Illatszert Király«-nál** az olcsó vásárlás még egyre tart. A közönség tömegesen keresi fel a Weiszlovits-palotában levő kitűnő hírcéget, mert mindenki meggyőződött, hogy az Illatszert Királynál a legkitűnőbb árúkat a legolcsóbban bocsátják a közönség rendelkezésére. 266

Uj virágüzlet!

Fratrics János

kereskedelmi és műkertész.

Kertészeti telepe: Szent János. — Virág-
: : csarnoka: Szent János-utca 1 szám, : :
ahol minden időben frissen
vágott virágokból készülnek

báli, menyasszonyi s alkalmi csokrok

szép kivitelben, előnyös árak mellett.

Ifj. Rimanóczy Kálmán műbutorgyára

Városi raktár Fő-u., Rimanóczy-palota.

Állandó butorkiállítás. Egyes butor-
darabok avagy egész lakásberendezé-
sek, iparművészi tervezések és költ-
ségvetések díjmentesen eszközöltet-
nek. Uj szerkezetű service-asztalok
mahagoni, palisander és citromfából.
A Zsolnay-téle gyárak kizárólagos kép-
viselete, eredeti gyári árak mellett.

* **Vadászok figyelmébe.** Tisztelettel érte-
sitem a nagyérdemű közönséget, hogy Rákóczy-ut
Moskovits-palotában egy modern fegyverüzletet nyi-
tottam, hol mindennemű fegyverek, revolverek és
töltények kaphatók. Fegyvereket szakszerűen javítok
Ladányi József puskaműves és fegyverkereskedő.
A vadászati évad vége felé közeledik. Felhívom a
fegyvertartók figyelmét, hogy fegyvereiket javítás
végett bizalommal hozzák műhelyembe. M. kir. lőpor
áruda. Telefon 269.

Törlesztéses kölcsön:

Feltételek:

Teljes árfolyam
5.65 annuitás.

LÁSZLÓ ERNŐ
bank és kereskedelmi irodája
Nagyvárad, Lévy-palota,
Ezredévi emlék-tér sarok.

* **Tavaszi vásár.** Tisztelettel értesitem a nt.
nagyközönséget, hogy a csillár és fémáru gyártást
megkezdtem s ennél fogva raktáron levő csillár készle-
tetet helyszüke miatt gyári áron, sőt normális elfo-
gadható áron elárusítom. Régi csillárok átalakítása,
galvanizálása, fémáruk rezezése, nickelzése, butor-
vasalás, portáldiszek stilszerű készítése rajz és terv
szerint. *Stern*, Bémer-tér, Telefon 556.

Értesítés.

Van szerencsénk a mélyen tisztelt háztulajdo-
nos urak becses tudomására hozni, hogy

Óváry Lajos kályhás üzletét

átvettük s az eddigi szolid alapon folytatjuk

ÓVÁRY TESTVÉREK

cég alatt.

Kiváló jóságú modern és izléses kályháinkkal,
pontos kiszolgálással és becsületes munkával óhajt-
juk továbbra is mélyen tisztelt megrendelőink elis-
merését kinyerni s a boldogult elődünk által szerzett
bizalmat továbbra is fenntartani. A legdivatosabb és
legegyszerűbb

cserépkályhák

állandóan raktáron vannak.

Javítási munkák a legrövidebb idő alatt eszközöltetnek.
Nagybecsű megrendeléseiket kérve, vagyunk tisztelettel

Óváry Testvérek kályhás iparosok

(Óváry Lajos utódai).

Csengeri-utca 27. szám.

* **Néhai főtisztelendő Makutz Ernő**
theol. könyvtárát míg a készlet tart *olcsón* ki-
árusítom. *Benkő Artur* könyvkereskedő Rákóczi-
ut 10.

Double-kelme

ujdonságok

FLEGMAN

cégnél, Bémer-tér.

128

x **Csabagyöngye** és **Kossuth** oltóvesz-
szők kaphatók **Vaday Józsefnél** Körös u ca 43.
Ugyanott két hold **Lucernaföld** eladó vagy bérbe-
adó. 294

x **Hegyiborok!** Kiváló minőségű tóhé-
r és pírós hegyiborok, a legolcsóbb árban. Va-
lódi, legjobb minőségű **gyógy cognac** és kis-
üsti **barack-cognac**, ugyancsak a legjobb **gyü-
mölcs pálinkák**, a legolcsóbb árban kaphatók.
Mertz Nándor csemege és borkereskedésében,
Körös utca. **Telefon 448. szám.**

CZAPFALVI JÓZSEF

mázoló, épület és butorfestő

Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 11 szám.

Helyi és vidéki telefon szám: 1001.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkát u. m.: fa- és márvány utánzat készítését, épület, üzleti, kávéházi és gyógyszerári berendezések és butorok festését, kerti butorok zománcozását és porcellán utánzatát. Vidék megrendeléseket a legpontosabban készítek

Tisztelettel

368

Czapfalvi József.

x **A „Pannonia“ kávéházban** ma és
mindennap **Kiss Béla** 18 tagu zenekara játszik.

Borzalmas lesz a tavasz

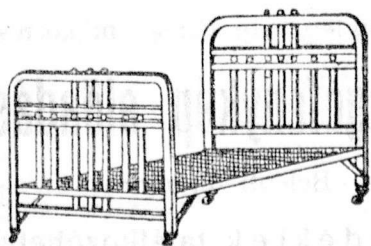
azoknak, kiknek szeplőt és májfoltot hoz. Ezt egyedül a torony alatti **Ujvárosi drogéria** Hóvirág
crémje szünteti meg.

Magánvizsgára

sikerrel előkészít nyug. főgimn.
tanár. Már eddig is több ízben
vizsgáztatott kitűnő sikerrel : :

Lakása: Bethlen-utca 1. sz.

Vas és rézbutor

gyári rakári

Székronyág 3 matraccal 19 korona

Sodronybetét 10 korona

Rézkarmiss 5 korona

Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Csütörtök délután ifjusági előadásul **Romeo és Julia**, este: **Babuska**.

Péntek: **Babuska**.

Szombat: **Magdolna**. (Rákosi Jenő népdramája.)

Vasárnap délután: **Hercegisasszony**, este: **Babuska**.

Babuska.

A nagy reklám után csakugyan kaptunk valamit a Babuskában, ami érdemes a megemlítésre, mint ennek az operettnek legjobb kiválósága: dacára annak, hogy alig történik benne valami, ez a valami háromnegyed tizenegyig történik. Három óránál tovább próbálnak a szerzők valami érdeklődést kicsiholni a közönségből. Idejük van tehát bőven s hogy az érdeklődés mégis sovány, az mindennek felróható, csak az időnek nem.

A cím tulajdonképpen olyan szereplőt jelent, amelyik nem is szerepel: egy valóságos nürnbergi babát, amelyet a bájos Ivette mindig a kezében tart. A bájos Ivette szerelmi története az egész, aki az ifju Tiboriuszba szerelmes, ez a szerelem felébreszti Tiboriusz nagybátyjának, a márkinak ellenkezését, a márki elviszi Ivettet Párisba, hogy elszakítsa szerelmesétől, sőt azon a ponton van, hogy ő maga lesz szerelmes Ivettebe. Ivette azonban találkozik Párisban is Tiboriuszsal, a vége, hogy a szerelmesek egymáséi lesznek, a márki pedig elveszi Ivettenek a — mamáját.

A sovány mesét még soványabb écek huzzák tovább. Az ember néha elcsudálkozik, micsoda együgyű écekkel akarják a közönséget szórakoztatni. Nagyobb hatásuk van a közbeszótt trükköknek, minő a második felvonásban Roszlilla és a márki pofonokkal elegyes csókolózása. Az egyes alakok magukban véve elég érdekeltséget tudnak kelteni némely jelenetben. Legkevésbé éri a gáncs a zenét. Ez sem valami egeverő tünemény ugyan, hallottunk Fallót is már sokkal jobb zenét, de egyik-másik számon rajta van a tehetség és izlés bélyege s van nyomában siker is.

Az előadás igyekezett kidomborítani mindazt az előnyt, ami a darabban felfalható. **Károlyi** Leona Rozalilláját kell első sorban kiemelni, eredetisége, ötletessége és általában páratlanul eleven, színes játéka miatt. Nem hiszünk, hogy ezt a szerepet vidéken még valaki így eljátsza. Öltözékei — még a szoknyanadrágot is beleértve — feltűntek izlésességükkel. A címszerepben **Zsigmond** Anna kapott sok megérdemelt tapsot mindig jókedvű alakításáért, mindig kellemes, lágy énekéért. A márki elegáns szerepét **Leóvei** alakította kifogástalanul, a színigazgató epizód szerepéből pedig **Kabos** csinált kitűnő, eredeti komikus figurát. A harmadik felvonásban **Károlyi** Leonával együtt előadott táncok különösen sikerült. **Gozson**, **T. Pogány** Janka kisebb szerepekben, de nem kisebb buzgalommal és sikerrel működtek közre a siker érdekében. Enek- és zenekar megfelelők.

Szell Gitta Nagyváradon. Sok új, nagy primadonnát adott már a magyar színház a Szigligeti-színház, sok kedves, elfogódott fiatal lány lépett ezeken a deszkákon a színházi közönség elé, akikből híres sztárjai lettek a színi világnak. Ennek a hónapnak a vé-

gén megint új primadonnát avat a Szigligeti-színház. Egy erdélyi úri leány. Szell Gitta lép föl a Nebántsvirág Denis és a Luxemburg grófnának Juliette szerepében. Szell (Sell) Gittának Nagyváradon igen előkelő rokonsága van: a Mezey-család, anyja, Mezey Vilma, a néhai Mezey Mihálynak huga volt, Maga Mezey Mihály ambicionálta, hogy kis hugát itt, a nagyváradai színpadon lássa, azonban a bemutatkozást már nem érthette meg. Április hó 27-én és 28-án mutatkozik be Szell Gitta, akik ismerik ennek a temperamentumos, szép fiatal leánynak a hangját és játékát, igen nagy sikereket várnak a föllépésétől.

Romeo és Julia. A szerelem örökszép tragédiáját hozza színre ma délután ifjusági előadásul a Szigligeti-színház. Ez Shakespearenek a legnépszerűbb darabja, amelyet mindig szívesen néz meg a közönség mindeu rétege.

IRODALOM.

Kalauz a krisztusi életre.

Kézikönyv a középiskolák 6. osztálya és olvasókönyv a művelt közönség számára. Irta **Szuszai Antal**.

Jehlicska Ferenc, a magyar katolikus tudományosság egyik alapos művelője azt mondja Szuszai ezen munkájáról, hogy valóságos kincs-bánya. Es ez a mondása távolról sem vehető túlzásnak. Szuszai Antal már nem egy munkájával keltett méltó feltűnést. Régebben megjelent Apológiája a modern tudomány legújabb vívmányainak ismeretével gazdag, erkölcs-tani munkáival a kor színvonalán legelő halad és mindenben szigorúan tudományos és minden műve magával ragadja az olvasót: ez oly nagy dolog, hogy méltán megérdemli az elismerést.

Az ifjuságnak és a nagy közönségnek szánja művet Szuszai. Ez utóbbi célt pompásan eléri. Az ifjuság számára talán kissé terjedelmes. Kiváló ifjak így is nagy haszonnal fogják forgatni. De a nagy átlagnak — már pedig ezzel kell számolni — érdemes volna a műből egy rövidített kiadást is csinálni s ez lehetne tankönyv. Szuszai a modern léleknek, kivált az ifjuság lelkének alapos ismerője és gyöngéden szerető orvosa. Igazi lelkiatya. Meg tud gyógyítani arról, hogy hol van gyöngének és arról is, hogy az orvosságot nem találjuk meg másutt, mint a hol ő kijelöli: a krisztusi életben. Eszmemenete a pedagógiai beosztásnak felel meg: először az erkölcs-tan alapelemeit fejtegeti, majd megmutatja, hogyan kell a testi vágyak fölött a lelket urrá tenni, hogy leszünk tehát lelki életet élő emberek, végül rávezeti az olvasót, hogy az emberi hivatás: Isten gyermekeivé lenni. Egyes fejezetek a modern vergődő léleknek találó fotografiái, melyek azt a szükséges önismeret révén a javulás útjára vezetik; más fejezetek pedig valóságos diadalok a lázongó fiatal lelkeken, az atyai szeretet diadalmi, melyeknél a legyőzött lélek saját jól feifogott érdekében is magára veszi az evangélium könnyű igáját, írja róla Jehlicska.

Pompásan ért hozzá Szuszai, hogy igazságait néhány találó és jellemző szóval, tömören vesse olvasója lelkébe. Ilyen mondásai: »a testi ember szertelenségre hajló rendetlen állat«, »az embernek kötelessége nem követni, hanem nemesíteni természetét«, »a szív rendetlen vágya a pénz után a rabszolgakötél a lélek számára«, »azok a fiatal emberek, akik nem gyónnak a papnak, majd gyónnak az ideggyógyásznak«, »ha azt akarod, hogy Isten megállgasson imádságodban, hallgasd meg te is öt parancsaiban«, »a szolgaság szolgaság odaláncolva lenni az önzés sziklájához — és még annyi más, minőkkel a könyv pazarul tele van hitve, méltók arra, hogy őket minden keresztényül élni képes lélek állandóan maga előtt tartsa, megszívlelje és levonja belőlük a tanulságot! Példázataik találók, mindig a fölvetett témára vonatkoznak. Amellett a tudomány mai színvonalán teljesen uralkodik a szerző és tudomá-

nyos, természettudományi és filozófiai olvasmányát egy fontos eszmének szolgálatában ragyogtatja: a keresztény erkölcsi tiszta élet apostoli hirdetésének szolgálatában.

Nem olyan értelemben tankönyv a kalauz, hogy abból diákok vegyenek leckeit. Tankönyv az mindenek számára. Tankönyv művelt közönségünk összessége számára, mely ebből tanulhatja meg a legfontosabb, a legéletbevágóbb tudományt: hogyan kell Krisztus szíve szerinti igaz keresztény erkölcsi életet élni.

Ára és postával együtt fűzve 3 K 30 fill., kötve 5 K 30 fill. Kapható a Sz. Bonaventura nyomdánál Kolozsvárt, Győrött a Borromeusnál, a Szt. István Társulatnál Budapest IV., Kecskeméti u. 2., az Eletnél VII., Damjanich u. 50. és a szerzőnél Dobsinán.

EGYESÜLETEK.

A **Kath. Kör választmánya** tegnapi ülésén jelen voltak: Fetszer Antal tsz. püspök, dr. Karácsonyi János, dr. Vucskics Gyula, Dus László, dr. Hoványi Gyula, Molnár Imre, Tóth Márton, Pékánovits Imre, Géczy Lajos, Böszörményi Géza, dr. Krüger Aladár, Láng József, Sürger Bertalan, Bodnár János, Vattay József, Kelemen Kálmán, Balázsovich Jenő és dr. Imrik Gusztáv titkár. A választmány, melynek ez volt első ülése gróf *Széchenyi* Miklós püspök kinevezése óta, örömet fejezte ki az új főpásztor kinevezése fölött s elhatározta, minő módon fog méltó részt venni az installáció alkalmával a tisztelgésekben. A folyó ügyek elintézése után új tagokul felvették: Dr. Frankó József ügyvéd, Komáromy József nyug. mozdonyvezető, Igaz Károly postatiszt, Tóth Kálmán adótitst, Kovács Kálmán műasztalos.

TÁVIRATOK.

Héderváry a királynál.

Bécs, április 19.

(Saj. tud.) Héderváry miniszterelnök délután 2 órakor jelent meg az uralkodó előtt külön kihallgatáson. A kihallgatás 40 percig tartott. A miniszterelnök jelentést tett az uralkodónak, a közte és az osztrák miniszterelnök között legutóbb folytatott tárgyalásokról és a létrejött megállapodásról. A kihallgatás után keletkezett hírek szerint a két kormány között lényeges differencia egyáltalán nincsen. Egy előkelő bécsi lap értesülése szerint a differencia mindössze egy pontnál van és pedig annál a pontnál, ahol az osztrák kormány ragaszkodik ahhoz, miszerint az esetben, ha a vádlott mind két nyelvet bírta, önmaga választhassa a tárgyalás nyelvét. Héderváry természetesen ebbe semmi áron sem akar belelenni. Ezért holnap az osztrák miniszterelnök kihallgatáson jelenik meg az uralkodó előtt. Héderváry szintén megjelenik a király előtt, ez azonban nagyon valószínű, hogy csak a jövőhéten őrtenik meg.

Az új véderőtörvény.

Bécs, ápr. 19.

(Saját tud.) A közös hadügyminisztériumban ma befejezték az új véderőjavaslat megszerkesztését. A javaslat teljesen elkészült és a miniszterek már haza is utaztak Budapestre.

Gróf Sternberg redivivus.

Bécs, április 19.

(Saját tudósítónktól.) Az uralkodóház és a hadsereg ostroma a Reichsrathban: gróf Sternberg Albert ismét kilép a parlamenti porondra. Emlékeztetés, hogy a féktelen támadások után Canossát járt, kibékül a hadvezetőséggel, megkövette a megbántott uralkodóházbeli szereplő személyiségeket és vezeklésül lemondott mandátumáról Most gróf Sternberg visszatér a Reichsrathba. A csehországi Popotschnóban kandidáltak s tegnap már programbeszédet is mondott.

Megtámadott katonai őr.

Győr, április 19.

(Saját tud.) Az éjjel a puszkaporos toronynál szolgálatot teljesítő Szarov Mihály őrt egy magas, uriasan öltözött ember megtámadta és fejbe ütötte. A katona erre birokra kelet a támadójával és azt szuronyával mellen szurta. A támadó ennek dacára elmenekült.

A portugál köztársaság ellen.

Lisszabon, ápr. 19.

Conceiro kapitány elbocsátása ügyében jelentik, hogy Conceiro az egyetlen tiszt volt, aki a forradalom kitörésekor a republikánus haderőkkel szemben tényleges ellentállást fejtett ki. Röviddel ezelőtt is felhívást intézett az országhoz, melyben javasolja, hogy a nép referendum útján világosan nyilvánítsa ohaját, mert a köztársaság életbeléptetése óta eltelt hat hónap alatt Portugália helyzete nem javult.

Rablók a gyorsvonaton.

Kapuvár, ápr. 19.

(Saját tud.) Fiume felé robogó vonaton az éjjel vakmerő rablást követtek el. Pakalus Márton előkelő utazót két ismeretlen tettes előbb elaltatott, azután kifosztott. Az utazótól 12.200 kor. készpénzt vettek el. A tetteseket keresi a rendőrség.

NYILTTÉR.

BÚTOR

átköltözés miatt,

OLCSÓ

gyári árban

REISZ bútorgyárában

május 1-től

Rákóczi-ut 14.

KÖZGAZDASÁG.

Ujabb járvány az állatok között.

Az állat állományt újabb veszedelem fenyegeti a derecskei és a sárréti járásban. Mint az illetékes főszolgabírók jelentik Derecskén a rühkór és Bihar-nagybajomban a léplene lépett fel. A megfertőzött községekben a legnagyobb óvintézkedéseket fogantatosították.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése:

Budapesten

A tegnapi gabona-tőzsdén ismét óriási ár-emelkedések voltak mindenben. Készbuza 26 ezer mázsa kelt el 30 fillérrel magasabb árral mellett.

Határidők sáralata:

Áprilisi buza	— — — —	12.80
Májusi buza	— — — —	12.40
Októberi buza	— — — —	11.28
Áprilisi rozs	— — — —	9.40
Októberi rozs	— — — —	8.82
Áprilisi zab	— — — —	8.42
Októberi zab	— — — —	7.54
Májusi tengeri	— — — —	6.28
Juliusi tengeri	— — — —	6.40
Augusztusi repce	— — — —	14.20

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	826—
Osztrák hitelrészvény	— —	756.—
Jelzálogbank	— —	481.25
Leszámitoló és pénzváltó	—	751.25
Osztrák államvasut részvény	—	756.—
Közúti vasut	— —	757.25
Rimamurányi vasmű	— —	691.25
Beocsini cement	— —	855.—
Városi vasut	— —	404.25

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCSKICS GYULA

A Z I G A Z,

hogy sehol sem lehet oly kellemesen szórakozni, mint —

Kecskeméthy István

„NEMZETI“ vendéglőjében.

Kitűnő magyar konyha. A legjobb fajborok. Abonánsok polgári árban megegyezés szerint szolgáltatnak ki.

— Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

— Belépti díj nincs. —

A vidékiek találkozóhelye.

Szállodában szobák 1 korona

— 60 fillértől kaphatók. —

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a „NEMZETI“ szálloda, vendéglő és kávéház bérlelője.

Nagyvárad-város rendőrkapitányi hivatalától.

8377-1911. szám.

Hirdetmény.

Nagyvárad-város rendőrkapitányi hivatala mint I. fokú iparhatóság ezennel közhírré teszi, hogy Szilágyi János nagyvárad lakos által felállítani szándékolt téglá és cserépgyár-telep telepengedélyezése tárgyában f. évi április hó 27-ik napjának délelőtti 11 órájára a szőlőhegyen, a nagyvárad 6206—6207. és 6208. tkvi betétbeni ingatlanra helyszíni tárgyalást tűzött ki, amely körülményről az érdekeltek oly figyelmeztetéssel értesítettek, hogy esetleges kifogásaikat a helyszíni tárgyalás alkalmával adják elő, mert a későbbben teendő felszólamlások figyelembe vételét nem fognak.

Nagyvárad, 1911. évi április 15.

Gerő,
r.-főkapitány.

296

Telefón: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.

Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabutorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkaért jótállok.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.
192

Dajkovits E.

fényirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben,
villany felvételei speciálitása
utólérhetetlen.

Bumbera István

papi- és polgári szabó
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint a megyei főtisztelendő papság szállítója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

Illatszerek és háztartási cikkek

a legolcsóbban és legnagyobb választékban az

Illatszer Királynál

Rákóczi-ut, Weiszlovits-ház, szerezhetők be.

Figyeljen az árakra!

1 üveg francia brillantin	15 kr.
1 » Vera Violetta »	22 »
1 » » » nagy	35 »
1 doboz Francia ibolya szappan	50 »
1 » » rózsa szappan	50 »
1 » Legf. francia ibolya szap.	1 — »
1 rud rózsa glicerin szappan	20 »
1 » ibolya » »	23 »
1 drb Kielhauser Speick »	28 »
6 drb hihás francia szappan	50 »

Minden más létező szappan a legolcsóbb árban.

1 doboz Lechner Fettpuder	38 kr.
1 » amerikai Porcellán puder	1 20 »
1 » eredeti francia puder	80 »

Minden más létező puderek a legolcsóbb árban.

1 üveg Bay Rum	35 kr.
1 » Eau de Chinin	60 »
1 Férfi fésű	15 »
1 Bajuszkötő	15 krtól
1 Duple bajuszkéfe	20 kr.

Óriási választék diszfésűkben és hajtűkben.

1 drb francia fogkefe	10 krtól
1 üveg francia szájviz	25 kr.
1 » Odol	74 »
Hajkefe sörtéből	70 kr.
Angol Champo hajmosó	12 »
Fekete tejü Champo	12 »
1 mtr crepp	30 »
1 » valódi hajcrepp	1 frt.
3 Tubus Hayder fogcrém	50 kr.
1 Karikás polisoir	70 »
1 Piere de Faku körömfényesítő	50 »
1 Köröm reszelő (angol)	15 kr.
1 Margit krém	40 »
1 Diana krém	65 »
1 Kerpel kézfinomító	38 »
1 Üveg tégely tejcrém	20 »
1 Körömkéfe	5 »
1 Dzt angol czipő krém	96 »
1 tub. Stomatín	20 »
1 » Kalogen	22 »

Illatszerek kímérve a legmodernebb Odjurák.

Győződjön meg személyesen az árakról.

Nincs kényszer vásárlás!

Legbiztosabb és legmegbízhatóbb nyaraltatás!

A nagyérdemű közönség b. figyelmébe ajánlom, hogy ugy helyben, mint nagyszalontai fióküzletembe szörme-árúkat, téli öltönyöket, függönyöket, szőnyegetek stb. nyaraltatás végett csakis nálam és fióküzletemben méltóztatásnak elhelyezni, hol kívánatra bármikor felmutatható legyen, a nyaraltakat tisztán kezelve, gondozva és kijavítva annak idején haza szállítatom. A raktárom és üzletem a károk ellen biztosítva van, azért kérem a nagyérdemű közönség szíves bizalmát. Tisztelettel

ZIMÁNYI ANDRÁS
német szüles

Színház-utca, Adorján-palota.

Biztosított raktár:

Körözs utca 47. sz. (Saját-ház.)

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete Rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5^o00-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenféle bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósít házakra és földbirtokokra. 161

NAGYVÁRAD
KOSSUTH LAJOS-UTCA 5 SZ.
BÉMER-TÉR, (BAZAR-LEPULET.)

Alapított 1874.

Telephon 451.

A legjobb varrógépek és kerékpárok csakis

FEIGENBAUM cégénél Kert-utca kaphatók.

Mindennemű varrógépek és kerékpárok javítása. Ugyisint ezekhez alkatrészek nagy választékban.

Biharmegyei
takarékpénztár
zálogháza
— e hó 26-án —

árverést

tart. Kéretnek a t felek
zálogjegyeik
rendezésére.

280

TÁTRAY és TARSAI

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közelműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárókat és cementipari gépeket.

Biharvármegye legnagyobb gépjavitó
műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

Ujdonság. Szekrényág.

Szabadalom bejelentve.

Kis lakásokban nélkülözhetetlen. Különböző alakban és kivitelben készen kaphatók. Mint gyermekágy (nagyobbaknak is), íróasztal, festőállvány és ruhaszekrény 40 kor.-tól feljebb. Vételkényszer nélkül megtekinthető

HERCZEGH

műasztalosnál.

Szalárdi-utca 17. szám 261

Mivel külföldön és Amerikában több éven át dolgoztam butor és különleges munkákat szakszerűen készítek. Rajz, költségvetés s szakvélemény díjtalanul.

A Nagyszebeni
Általános Takarékpénztár

Előnyös amortizációs kölcsönöket nyújt és konvertál házakra, földekre és építkezési célokra, előzetes költség nélkül. Készséggel szolgál felvilágosítással:

Breitenstein Frigyes,
Nagyvárad, Keskeny-utca 13. sz.
Telefon: 1054.

Központi szállító iroda.

A közelgő költözködési időny alkalmából felhívjuk a t. közönség szives figyelmét **szabadalmazott butorkocsiainkra**, a melyekkel a legkényesebb és legdrágább butorok szállítását **ugy helyben mint vidéken, valamint az ország bármely városába felelősség mellett eszközöljük.** Elvállalunk továbbá költöztetéseket nyitott federes stráfszekereinken is — **ugy helyben mint vidéken.**

Elfogadunk és előleget adunk butorokra és egyéb ingóságokra ezeket saját száraz és tűzmentes raktárainkban elhelyezzük.

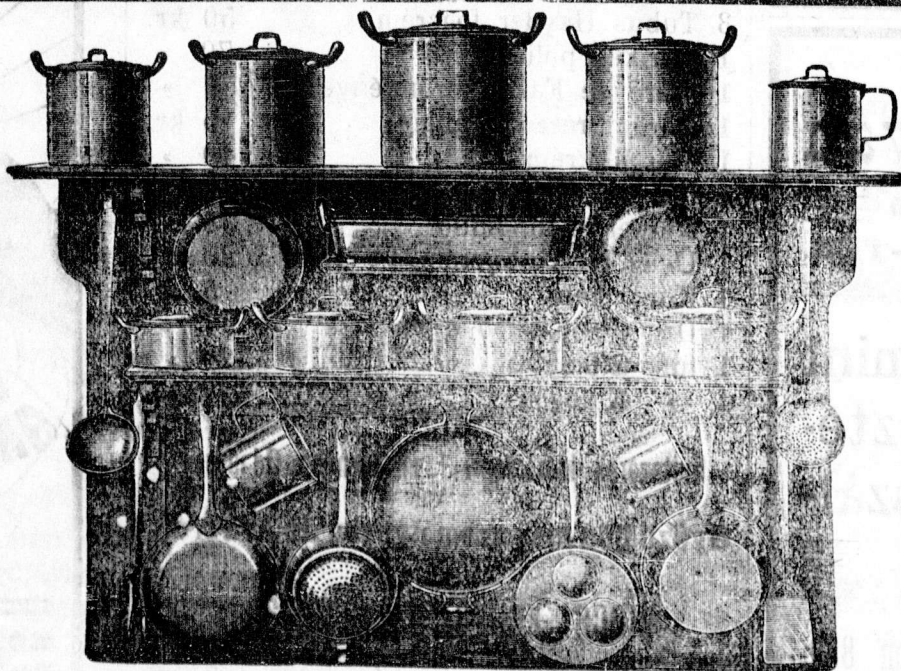
Központi szállító iroda.

GRÜNBAUM J. ÉS TÁRSA,
Kocsuth utca 8. Telefon 701.

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedése
Rákóczi-ut. Telefon 390. sz.

Modern
konyhaberendezések
zománcos és tiszta
aluminiumból.

Tavaszi ujdonságok

Vasbutorok u. m.:

szekrényág
3 matraccal

K 19.50.

Gyermekágyak

K 26-tól.